

Dvoje gospodarskih zapovedi.

Deset zapovedi za kmetijstvo sploh.

Sloveči italijanski pisatelj kmetijskih knjig prof. Kantoni je razglasil nedavno „deset gospodarskih zapovedi“, ki so vredne, da jih tudi naši kmetje beró in večkrat beró, ter si jih dobro zapomnijo in po njih ravnaajo. Tako-le se glasé:

1. Ne kupuj nikdar nobenega zemljišča s tujim (posojenim) denarjem; zadovoljen bodi raji z majhnim posestvom, da je le tvoje.

2. Ne veseli se nizkim cenam pridelkov, če tudi se naravnost ne tičejo gospodarstva, tem manj pa nizki ceni svojih lastnih pridelkov.

3. Z malo denarjem ne podavaj se na veliko gospodarstvo; če nimaš premoženja, bodi raji zakupnik ali najemnik (štantman), kakor pa veliki posestnik.

4. Dokler le moreš, obdeluj si polje s svojimi lastnimi močmi.

5. Ne postopi se zidati ničesa razen onega, kar ti je neobhodno potrebno.

6. Ljubi marljivo roko ljudstva; kjer in kedar moreš, daj delati s strojem (mašino), kajti to delo je hitreje in ceneje.

7. Če kupuješ senožeti, izbiraj si take, kamor moreš spuščati vodo.

8. Imej samo tako živino, katera je pripravna za tvoje posestvo; najbolje se izplača malo živine, a ta naj ima dovolj krme.

9. Ne spuščaj se v veliko mnogovrstnih gospodarskih podvzetij, le onega se drži, kar se ti izplača; kdor grabi po preveč, ničesa prav ne stisne.

10. Popačevanja svojih gospodarskih pridelkov varuj se kakor hudega vraga, kajti en dobiček z goljufnim blagom poplačal bodeš s stoterno škodo, ki ti bo nastala iz nezaupanja pri ljudéh. Trgovca kakor kmetiškega gospodarja najbolj priporoča dobra, nepokvarjena roba.

* * *

Deset zapovedi za posestnike gozdov.

Časnik Štajarskega društva za povzdigo konjereje, „Pferdezüchter“ imenovan, je tudi „deset zapovedi“ razglasil, ki naj bi si jih na prid zanemarjenim in zlorabljenim gozdom dobro v glavo vtisnili gospodarji, ki so posestniki večih ali manjih gozdov. Tako-le se glasé:

1. Veruj, da vsako drevo, vsak grič, vsak gozd je posredovalec med zemljo in zrakom, brez njih sodelovanja bi rodovitna dežela postala — mrtva puštinja.

2. Ne imenuj nikoli po nemarnem imena „gozd“, ampak skrbí, da iz revnega grmovja na občinskih zemljiščih postane košat gozd.

3. Ne zabi, da od gozda dobivaš najpotrebnejše za vsakdanje življenje; da je narava tvoje življenje od zibelke do groba na gozd privezala, in da je tvoj blagostan, če tudi se braniš, odvisen od rodovitnosti gozda.

4. Spoštuj gozd in drevje; sadi in izreжай gozd za svoje sinove, da se bode tebi in tvojim potomcem dobro godilo na svetu.

5. Ne ubijaj ptiča ali kake druge živali, katera živi od gozdnih mrčesov, ampak uči svoje otroke, poškodovalce gozdov, pa njih naravne sovražnike spoznavati: une pokončavati, tem pa prizanašati.

6. Ne sejaj v gozdno zemljo nesposobnih dreves, ampak uči svoje sinove, da bodo pogozdovanje in vzrejo gozdov vedno po postavah narave delali.

7. Ne kradi dreves, ne gozdne stelje, ne smôle, ne mladih vej, skorje in družega, kar je življenju gozdnega drevesa potrebno.

8. Ne pričaj po krivem na škodo gozdov; ne zakrivaj gozdne tatvine, ampak naznani vsa gozdna poškodovanja dotičnim gozdnim gosposkam, da vsak hudodelnik dobí svojo zasluženó kazen.

9. Ne želi in ne prisvojuj si svojega bližnjega gozdnih pridelkov; tudi ne prisvojuj si pridelka občinskih gozdov in ne polni tako svoj lastni žep.

10. Ne daj se od zvitič goljufov do nedostojnega sekanja dreves zapeljati; ne poslušaj takih, ki hočejo gozdu steljo jemati ali pa občinski gozd nepostavno deliti, ampak imej vedno v mislih, da ti je Bog za to pamet dal, da z gozdom tako previdno ravnaš, kakor s svojim lastnim zdravjem.

Novi Kranjski panj

po Dzierzonowi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

(Dalje.)

Vsakemu panju, katerega kakemu čebelarju pošljem, naredim tudi premakljivo okence. To okence je ravno tako dolgo, kakor je panj v svitlobi širok, pa ravno tako visoko, kakor je panj v svitlobi visok. Vsako okence ima spodaj ravno tako žrelo, kakoršne imajo sprednje končnice panjev. Na enem koncu tega žrela je prišravfana majhna diljica, katera se doli pritiska, kedar se hoče žrelo zapreti, ali pa se kvišku vzdigne, če se hoče žrelo odpreti.

Poglavitni namen teh oknic je, da čebelar lahko čebelam prostor v panju zmanjša, kakor hoče, in kakor se mu potrebno in koristno zdi. Dobro je pa prostor v panju zmanjšati:

1. Takrat, kedar se kak bolj majhen rojiček v panj vsadi. Skušnja nas namreč uči, da majhen roj, če se v velik panj vgrebe, nekako obupa, da bi zamogel tako velik prostor s satovjem in medom napolniti; tako pa včasih čebele vse veselje dlo delovanja zgube. Če se pa prostor v panju pomanjša, se čebele z veliko večim veseljem delovanja poprimejo, ker se tako zmanjšan prostor že tudi napolniti upajo. Če tedaj kacega drujca ali tretjiča v panj vgrebeš, pusti kaka dva ali tri dni vse pri miru, potem pa kaci 8 satnikov ali romčekov, na priliko, v sprednji konec panja prestavi, se vé, da najspredaj tiste, na katere so čebele že delati začele, in na mesto, kamor bi imel deveti satnik priti, obesi premakljivo okence; tako bodo imele čebele le kako polovico prostora v panju odprtega, in ti bodo v tem prostorčku prav srčno in veselo delovale, in ga, če je paša dobra, kmalu s satovjem napolnile. Ko je teh 8 satov dodelanih, potem spet kaka dva satnika ali romčka dodaj; okence pa toliko nazaj prestavi, kolikor prostora bosta ta dva dodana satnika ali romčka vzela itd. Ko je polovica panja dodelana, potem smeš okence popolnoma odstraniti, ker je zdaj roj že toliko pri moči, da bo srčno naprej delal.

2. Tudi močnim rojem je včasih dobro, prostor v panju zmanjšati, in sicer posebno takim, kateri so že bolj pozni in se je po pameti lbati, da bi se znala paša v kratkem odtrgati. Že poprej sem omenil, da se včasih prigodi, da močen roj, posebno če je paša prav dobra, kar naenkrat skoraj na vseh satnikih delati začne. To je sicer prav veselo za čebelarja, al če se paša odtrga in če še v ajdi čebele kaj prida ne dobé, potem ne morejo skoraj nobenega sata popolnoma dodelati. Vsak čebelar pa vé, da tak panj, kateri more-